

Sygn. akt VII U 103/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Teresa Ogrodnik

Protokolant st. sekr. sąd. Małgorzata Sobczuk

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy P. K.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w L.

o wojskową rentę rodzinną od wcześniejszej daty

na skutek odwołania P. K.

od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w L.

z dnia 17 listopada 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje P. K. prawo do wojskowej renty rodzinnej od 1 października 2015 roku.

VII U 103/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 17.11.2015 r., (...) (k. 94 akt (...)), Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w L. ustalił P. K. prawo do wojskowej renty rodzinnej na dalszy okres od dnia 01.11.2015 roku wobec kontynuowania nauki (zaświadczenie – k. 90 a. (...)).

W odwołaniu od powyższej decyzji P. K. wniósł o jej zmianę poprzez ustalenie mu prawa do powyższego świadczenia od października 2015 roku. Przyznał jednak, że w związku ze swoją chorobą i natłokiem zajęć oraz późnym terminem zakończenia sesji na uczelni opóźnił się w złożeniu wniosku

o kontynuowanie wypłaty renty i wnioski ten złożył dopiero w listopadzie (odwołanie – k. 2 akt sprawy).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

P. K., urodzony (...), uzyskał prawo do wojskowej renty rodzinnej po swoim ojcu, M. K., od dnia 13.01.2012 r. (decyzja – k. 61 a. (...)). Prawo to było ustalane na kolejne okresy (decyzje – k. 68, 82, 87 a. (...)), ostatnio przed wydaniem zaskarżonej decyzji – do 30.09.2015 r., na podstawie wniosków matki uprawnionego, bądź jego samego, do których załączone były zaświadczenia o kontynuowaniu nauki.

W przypadku braku podpisu na wniosku, bądź nadesłania samego zaświadczenia, organ pouczał wnioskodawcę, że taki dokument nie jest podstawą wszczęcia postępowania w sprawie ustalenia prawa do świadczenia, wskazując przy tym wymogi, jakim winien odpowiadać wniosek wszczynający to postępowanie

(k. 66, 79 a. (...)).

Dnia 27.10.2015 r. (data stempla poczty) do organu wpłynęło kolejne zaświadczenie z uczelni, zgodnie z którym P. K. w roku akademickim 2015/16 jest studentem(...) roku (zaświadczenie wraz z kopertą nadawczą – k. 90 a. (...)).

W odpowiedzi na tą korespondencję organ znów wystosował do wnioskodawcy pismo, w którym wskazał, że nadesłany dokument nie jest podstawą do wszczęcia postępowania o świadczenie oraz, że wszczęcie takiego postępowania następuje na wniosek, który powinien zawierać imię i nazwisko zainteresowanego, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, adres zamieszkania, numer PESEL, wskazanie świadczenia, o które ubiega się zainteresowany, a także podpis zainteresowanego lub jego pełnomocnika (k. 91 a. (...)).

Wniosek odpowiadający tak wskazanym wymogom P. K. złożył w dniu 09.11.2015 r. (pisma wraz z kopertami nadawczymi – k. 92-93

a. (...)).

Te okoliczności poprzedzały wydanie zaskarżonej decyzji i mają charakter bezsporny, albowiem przeciwne stanowiska stron dotyczą jedynie oceny prawnej przedstawionych faktów pod kątem daty ustalenia wnioskodawcy prawa do przedmiotowego świadczenia na kolejny okres.

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest spełnienie przez wnioskodawcę materialnoprawnej przesłanki nabycia prawa do świadczenia na dalszy okres

(art. 68 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm. w zw. z art. 24 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, Dz. U. z 2015 r., poz. 330 ze zm.).

Spór dotyczy natomiast daty, od której świadczenie winno być ustalone

i wypłacane, zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy (...), który stanowi, że świadczenia pieniężne określone tą ustawą wypłaca się od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek określony w art. 31 ust. 3 cyt. ustawy. W myśl tego drugiego przepisu, postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek zainteresowanego.

Organ przyjął, że P. K. złożył wniosek o dalsze ustalenie prawa do świadczenia dopiero w listopadzie, więc od pierwszego dnia tego miesiąca prawo to ustalił. W październiku bowiem wnioskodawca nadesłał jedynie zaświadczenie o kontynuowaniu nauki.

Rzecz jednak w tym, że poprzez art. 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy (...), w kwestiach nią nieuregulowanych zastosowanie znajdują wprost przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Dotyczy to m. in. art. 64 k.p.a., zgodnie z którym, jeżeli w podaniu nie wskazano adresu wnoszącego

i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, podanie pozostawia się bez rozpoznania (§ 1); natomiast jeżeli podanie nie czyni zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w terminie siedmiu dni z pouczeniem,

że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania (§ 2).

Adres zainteresowanego był organowi znany i wynika ze wspomnianego zaświadczenia, natomiast te „inne wymagania” w przypadku wnioskodawcy wynikają z § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z 10.02.2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. z 2012 r., poz. 194). W szczególności chodzi tutaj o podpis zainteresowanego (jego pełnomocnika) oraz wskazanie świadczenia, o które ubiega się zainteresowany. Zważyć przy tym należy, że pozostałe dane, wynikające z powołanego przepisu wykonawczego (PESEL, imiona rodziców, itp.), które organ wskazał w ostatnio powołanym piśmie, nie musiały być wskazane we wniosku, skoro organ już nimi dysponował.

Wystarczyło jedynie, ażeby wnioskodawca sformułował żądanie dalszego ustalenia prawa do świadczenia i opatrzył je własnoręcznym podpisem.

Niezależnie od wskazanego braku, nadesłanie przez wnioskodawcę w październiku 2015 r. zaświadczenia o kontynuowaniu nauki należy na gruncie art. 64 k.p.a. uznać za złożenie wniosku w rozumieniu art. 41 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy. Mankamenty tego wniosku były kwestią wtórną, ponieważ ich istnienie jeszcze nie przesądza bezskuteczności złożenia podania. Organ mógł je pozostawić bez rozpoznania tylko przy łącznym spełnieniu następujących warunków:

- 1) dokładnego wskazania wnioskodawcy, jakie, określone prawem wymagania formalne nie zostały spełnione;
- 2) wyznaczenia wnioskodawcy siedmiodniowego terminu na uzupełnienie tych braków, liczonego od dnia doręczenia wezwania;
- 3) bezskutecznego upływu tego terminu.

Organ wypełnił jedynie pierwszy z powyższych wymogów (z tym, że, jak już wskazano, bezzasadnie wskazał wnioskodawcy wszystkie, pierwotne wymagania co do wniosku, określone powołanym rozporządzeniem).

Nie dopełnił natomiast pozostałych, tj. nie udzielił zainteresowanemu odpowiedniego, przepisanej prawem terminu na uzupełnienie braków i nie uzależnił pozostawienia wniosku bez rozpoznania od bezskutecznego upływu tego terminu, lecz a priori przyjął bezskuteczność tego wniosku.

Podkreślania wymaga przy tym, że nie tylko zainteresowany, lecz również organ administracji, jest związany szeregiem wymogów, przy czym te, które dotyczą organu, są istotne o tyle, że ich niespełnienie uniemożliwia zastosowanie przepisanych prawem sankcji, podczas, gdy zainteresowany działa wyłącznie niejako na własne ryzyko, związane z brakiem realizacji jego żądania. Organ natomiast winien mieć każdorazowo na względzie nakaz działania tylko i wyłącznie na podstawie i w granicach prawa, zarówno na płaszczyźnie materialnoprawnej, jak i formalnej.

Tak w judykaturze (por. uzasadnienia wyroków NSA, np.: z 03.07.2015 r., II GSK 1453/14 oraz z 25.03.2014 r., II GSK 1976/12), jak i doktrynie (por. np. Wróbel A., komentarz do art. 64 k.p.a., LEX nr 481594, teza 2.) zwraca się więc uwagę, że niezastosowanie przez organ wszystkich elementów trybu naprawczego” z art. 64 k.p.a. uniemożliwia pozostawienie podania (wniosku) bez rozpoznania. Organ winien więc albo zrealizować ten tryb w pełni – uzależniając przy tym od jego wyników skuteczność pierwotnego, ułomnego wniosku – albo, nadać temu wnioskowi bieg, jeżeli jego braki mają stricte formalny charakter

i nie stoją temu na przeszkodzie. W przeciwnym wypadku organ popada w bezczynność w odniesieniu do tego, konkretnego żądania, bez względu na jego ułomność formalną (por. np. uzasadnienia: wyroku NSA z 08.04.2008 r., I GSK 485/07 oraz uchwały SN, składu 7 sędziów, z 08.06.2000 r., III ZP 11/00).

W niniejszej sprawie organ w ogóle nie skierował do wnioskodawcy prawidłowego wezwania, dotyczącego wniosku z października, więc późniejsze złożenie przez wnioskodawcę (w listopadzie) poprawnego wniosku winno odnieść skutek już od października (od pierwszego dnia tego miesiąca).

Zważyć przy tym należy, że procedura w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych istotnie jest swoista, ale nie aż tak, ażeby wyłączeniu na jej gruncie podlegało zastosowanie podstawowych zasad kodeksowych (zwłaszcza w obliczu kategorycznego brzmienia powołanego wyżej art. 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy (...)).

Można też nadmienić, że co prawda kognicja sądu powszechnego

w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skupia się na tych okolicznościach, które mają znaczenie z punktu widzenia prawa materialnego,

a kwestie formalne zasadniczo podlegają uwzględnieniu tylko wówczas, jeżeli prowadzą w ogóle do nieistnienia zaskarżonej decyzji jako aktu administracyjnego (por. np. uzasadnienie wyroku SA w Gdańsku z 26.10.2015 r., III AUa 771/15). Niemniej jednak w niniejszej sprawie „złożenie wniosku”,

o jakim mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy (...) stanowi również zdarzenie materialnoprawne, które wyznacza czasowe granice przysługiwania i wypłaty świadczenia. Z kolei złożenie wniosku w znaczeniu technicznoprawnym stanowi wyartykułowanie przez zainteresowanego żądania

w sposób przepisany prawem, a na etapie kontroli, czy to rzeczywiście nastąpiło, nie sposób pominąć trybu, określonego w art. 64 k.p.a. w zw. z art. 11 wcześniej powołanej ustawy. Zresztą wskazana wyżej zasada, dotycząca

kognicji sądu powszechnego w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych i tak doznaje przełamania w tych wypadkach, gdy w świetle przepisów proceduralnych niemożliwa jest realizacja normy materialnoprawnej (por. np.

– w odniesieniu do odmowy wznowienia postępowania przez organ – uzasadnienie wyroku SN

z 16.09.2009 r., I UK 109/09).

Reasumując, wypłata przysługującej P. K. wojskowej renty rodzinnej winna nastąpić już od 1 października 2015 r., ponieważ co prawda wnioskodawca w tamtym miesiącu złożył wniosek dotknięty brakami, jednak

w odniesieniu do nich organ rentowy nie dopełnił przepisanego prawem trybu naprawczego. Stąd późniejsze złożenie wniosku odpowiadającego odpowiednim wymogom winno odnieść skutek od daty wcześniejszego zgłoszenia żądania, które tych wymogów nie spełniało.

W tym więc zakresie – zgodnie z wnioskiem odwołania – zaskarżona decyzja podlega zmianie, jak w wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.